

Tilastokeskus

Tilasto-ohjelma

2022–2025

EUROPEAN
STATISTICAL
SYSTEM

Tiedustelut:
Reetta Moilanen

Kannen kuva: Shutterstock
Kannen suunnittelu: Hilikka Lehtonen
Ulkoasu ja taitto: Hilikka Lehtonen

Alkusanat

Yhteiskunta muuttuu yhä nopeammin. Nopeasti kehittyvässä maailmassa luotettavien ja puolueettomien tietojen merkitys kasvaa entisestään. Jotta tilastot pystyvät tarjoamaan ajantasaista kuvaa ympäröivästä maailmasta, niiden on kehitettävä jatkuvasti.

Toimintaympäristön muutokset tuovat tilastojen tuotantoon uudenlaisia mahdollisuuksia ja haasteita. Digitalisaation myötä tietojen raaka-aineeksi on saatavilla uudenlaista, lähes reaaliaikaista dataa sekä siitä muotoiltuja tietotuotteita. Yritykset ovat ryhtyneet tarjoamaan liiketoimintansa yhteydessä kertyvän asiakasdatan pohjalta tietoa hyvin ajantasaisesti ja kiinnostavasti esitettynä. Kehittynyt tietotarjonta kirittää käyttäjien odotuksia myös tilastotuotantoa kohtaan.

Yhteiskunnan ja talouden muutosten havainnollistamiseksi tarvitaan entistä monimuotoisempia tilastoja. Tilastoista etsitään tulkinta-apua niin ilmastonmuutoksen, kestävän kehityksen, hyvinvoinnin kuin globalisaationkin kaltaisiin ilmiöihin. Luotettavaa tietoa tarvitaan nopeasti päätöksenteon tueksi myös muuttuvista ajankohtaisista aiheista kuten koronapandemiasta tai Brexitistä.

Digitalisaation myötä tapahtunut kehitys merkitsee tietojenluovuttajille vastausrasituksen ja hallinnollisen taakan pienenemistä. Tilaston tuottajalle se avaa aivan uusia mahdollisuuksia tilastojen ja muun tietotuotannon nopeuttamiselle sekä entistä tarkemmille tiedoille.

Tarve kyselyihin ja haastatteluihin ei ole kuitenkaan poistunut. Niiden avulla täydennetään rekisteritietoja ja ne ovat demokraattisessa yhteiskunnassa ainoa luotettava tapa saada tietoa ihmisten mielipiteistä ja tuntemuksista. Muuttuneet toimintatavat haastavat kuitenkin tietojen kerääjää. Vastaajaksi tarvittavia kotitalouksia tai nuoria ei enää tavoiteta vastaamaan kuten aiemmin.

Tietopuutteiden paikkaamiseksi etsitään uusia tietolähteitä ja tutkimusmenetelmiä. Tietojen antaminen pyritään tekemään mahdollisimman helpoksi. Lisäksi selvitetään uusien tietoi-
neistojen kuten yritysten hallussa olevien tietojen hyödyntä-
mistä. Pääsy yksityisen sektorin aineistoihin on kuitenkin tois-
taiseksi ollut hyvin rajallista.

Tähän tilasto-ohjelmaan on koottu tietoja siitä, kuinka Suo-
men tilastotuotanto pyrkii vastaamaan muuttuviin tiedontar-
peisiin. Tilastojen kehittäminen ja niiden käytön edistäminen
tehdään tiiviissä yhteistyössä eri tietotoimijoiden ja tilastojen
käyttäjien kanssa.

Markus Sovala
Tilastokeskuksen pääjohtaja

Sisällys

Alkusanat	1
1 Tilastotuotanto kehitty	4
2 Talous ja globalisaatio	7
3 Innovaatiot ja digitalisaatio	13
4 Yhteiskunta ja yhdenvertaisuus	15
5 Kestävä kehitys ja ympäristö	20
6 Alueiden elinvoima	25
7 Uudet tietolähteet ja menetelmät	27
8 Viestintä ja tiedon käytön edistäminen	31
9 Tietoekosysteemi ja kumppanuudet	33
10 Liitteet	37

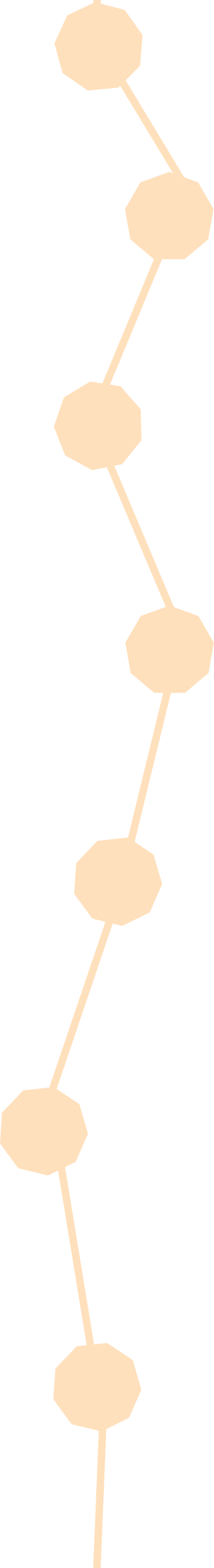
1 Tilastotuotanto kehittyy

Tilasto-ohjelma kokoaa yhteen Suomen tilastotuotannon ensi vuoden uudistuksia ja pidemmän aikavälin kehittämisen tavoitteita. Tiedontuotannon kehittämässä pyritään huomioimaan aiempaa paremmin niin kansainväliset kuin kotimaisetkin tietotarpeet, siirtymään kohti ilmiöpohjaista tilastotuotantoa sekä modernisoimaan sitä uusien aineistojen ja menetelmien avulla. Tilastojen käytön edistämiseen panostetaan monipuolisen viestinnän keinoin ja kehittämistä tehdään tiiviissä yhteistyössä kansallisesti ja kansainvälisesti.

Tilastovalikoima kehittyy lähivuosina merkittävästi uusien EU-asetusten myötä. Yritystilastoissa palvelualaa kuvaavien tilastojen valikoima laajenee, tilastoja julkaistaan aiempaa nopeammin ja globalisaatiota kuvaavia tilastoja lisätään. Samalla vähennetään yritysten tiedonantorasitetta. Sosiaalitalastoissa tietojen keskinäistä ja kansainvälistä vertailukelpoisuutta parannetaan, tilastojen tuottamista tehostetaan ja tiedonkäyttäjien tarpeita otetaan paremmin huomioon. Ympäristö-, energia- ja päästötilastoinnin alueella kehitetään uusia tilastoja, jotka koskevat esimerkiksi uusiutuvaa energiaa ja uusia polttoaineita sekä rakennuksiin integroituja energiaratkaisuja.

Koronapandemian seurauksena perustettu EU:n elpymis- ja palautumistukiväline laajentaa kansantalouden tilipidon julkisyhteisöjen alijäämän ja velan tietosisältöjä tulevina vuosina. Koronapandemian tai vastaavien shokkien vaatimiin uusiin ja nopeampiin tietotarpeisiin pyritään vastaamaan jatkossakin.

Tilastotuotantoa uudistetaan myös kotimaisia tietotarpeita huomioiden. Merkittävin näistä on sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, jonka myötä hyvinvointialueen tietoja on tarkoitus lisätä väestö-, työmarkkina- ja kansantalouden tilinpidon tilastoihin. Lisäksi uutta tietoa tuotetaan esimer-

kiksi liikenteen murrokseen, kiertotalouteen, kasvuyrityksiin, luomutuotantoon, maahanmuuttoon, lapsistrategiaan sekä tasa-arvoon liittyen.

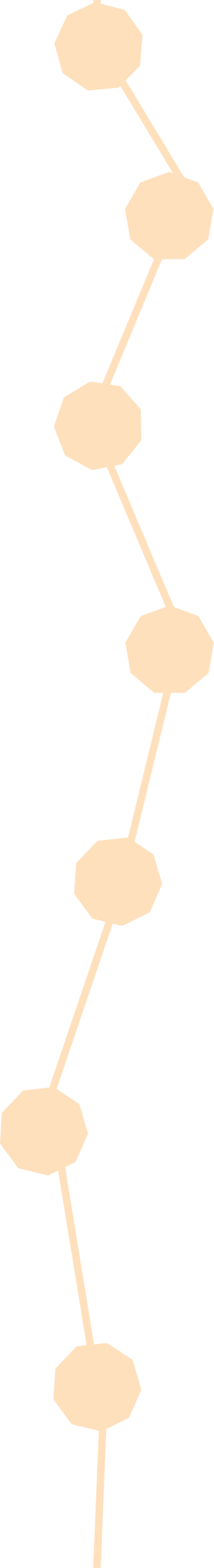
Tilastointiin tulee vaikuttamaan laajasti valmisteilla olevan kansainvälisen toimialaluokituksen käyttöönotto (NACE¹). Uusi toimialaluokitus huomioi aiempaa paremmin muun muassa palveluiden välityksen, sähköisen kaupan ja biotalouden kaltaisen toiminnan. Luokituksen lainsäädäntötyö alkaa vuoden 2022 aikana ja luokitus otetaan näillä näkymin käyttöön tilastotuotannossa aikaisintaan vuodesta 2025 alkaen.

Tilastokokonaisuuden uudistamisessa hyödynnetään uusia tietoaineistoja sekä edistetään tiedonkeruutapojen, tilastointimenetelmien ja tuotantojärjestelmien modernisointia. Tavoitteena on hyödyntää yhä enemmän muiden organisaatioiden toiminnassa syntyviä tietoaineistoja. Kehittyvät hallinnolliset aineistot kuten tulorekisteri ja opetusalan rekisterit, yksityisen sektorin aineistot kuten kassapäätteaineistot sekä verkko-haravoinnilla hankittavat aineistot mahdollistavat myös tilastotuotannon tietosisältöjen uudistamisen. Tämä edellyttää myös uusien tilastollisten menetelmien kehittämistä ja käyttöönottoa sekä panostuksia tietoaineistojen korkean tietosuojan takaamiseksi.

Tilastojen ja Tilastokeskuksen roolia osana tiedon hyödyntämisen ekosysteemejä kehitetään aktiivisesti. Yksi merkittävä kehittämiskohde on tällä hetkellä tutkimusekosysteemi. Tilastokeskusta koskevan lainsäädännön uudistustyössä pyritään vahvistamaan tutkija- ja aineistopalvelut lakisääteiseksi. Uudistuksella tavoitellaan tutkijoiden nopeampaa palvelua ja nykyistä laajempia aineistojen käyttömahdollisuuksia.

Valtionhallinnon rekisteriviranomaisten yhteistyössä pyritään myös parantamaan tietoaineistojen yhteiskäyttöisyyttä. Parhaillaan on käynnissä valtiovarainministeriön johdolla Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen hanke, jossa Tilastokeskus vas-

1 NACE, EU classification of economic activities

taa Tiedon laatu -osakokonaisuudesta. Siinä on tavoitteena luoda julkishallinnon tiedon laadulle yhtenäiset kuvaustavat ja edistää tiedon yhteentoimivuutta sekä hyödyntämistä. Hanke päättyy vuonna 2022, jolloin sovitaan myös laatutyöhön liittyvistä jatkotehtävistä.

Tilasto-ohjelma kattaa kaikki Tilastokeskuksen tuottamat tilastot ja palvelut sekä muiden tilastontuottajien (Tulli, Luonnonvarakeskus, Maahanmuuttovirasto, Työterveyslaitos sekä Terveyden ja hyvinvoinninlaitos) Euroopan tilasto-ohjelmaan kuuluvat tilastot sekä niiden kehittämisen. Seuraavissa luvuissa esitellään aihealueittain tilastojen lähivuosien merkittävimpiä uudistuksia sekä pidemmän aikavälin kehittämisen tavoitteita. Lisäksi tarkemmat tiedonkeruiden, tilastojen ja palveluiden tiedot on kuvattu liitteissä.

2 Talous ja globalisaatio

Talous on jatkuvassa muutoksessa globaalisti ja kansallisesti. Yhteiskunnan taloudelliset innovaatiot haastavat sekä tilastojen sisältöä että menetelmiä. Muuttuviin tietotarpeisiin vastataan nopeuttamalla tilastoja ja tarjoamalla monipuolisempaa tietoa kansallisen tuotannon, sekä yritysten ja kulutuksen kehityksestä. Uusia mittauksen tapoja ja menetelmiä kehitetään parhaillaan kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä. Talous- ja globalisaatio -alueella tuotetaan tilastoja seuraavilta aihealueilta: kansantalous, yritykset, hinnat ja kulutus sekä asuminen ja rakentaminen.

Kansantalouden tilastot sisältävät lukuisia koko taloutta kuvaavia makrotaloustilastoja, joista keskeisimmät ovat kansantalouden tilinpito ja maksutase. Kansantalouden tilinpito kuvaa systemaattisesti sekä kansantalouden rakennetta että siinä tapahtuvia muutoksia. Tunnetuin kansantalouden tilinpidon tunnusluku on bruttokansantuote. Maksutase kuvaa kansantalouden ja muun maailman välisiä taloustoimia reaali-talouden ja rahoituksen näkökulmasta.

Kansantalouden tilinpidon ja maksutaseen tilastointia ohjavia käsikirjoja uudistetaan parhaillaan YK:n ja kansainvälisen valuuttarahaston (IMF²) johdolla. Uudistuksen avulla parannetaan tilinpidon ja maksutaseen laatua, kattavuutta sekä kansainvälistä vertailukelpoisuutta globalisaation, digitalisaation, hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen osalta. Lisäksi tilinpidon tietojen laatua parannetaan kehittämällä EU-yhteistyössä monikansallisten yritysten tietojen vertailtavuutta. Yksi merkittävä tietojen laatuun vaikuttava toimenpide on viiden vuoden välein tehtävä kansantalouden tilinpidon aikasarjojen tarkistus EU-maissa. Tarkistus tehdään seuraavan kerran vuonna

2 IMF, International Monetary Fund

2024, ja siinä päivitetään mm. lähdetilastojen uusista tiedoista ja laskentamenetelmistä tulleet muutokset koko aikasarjaan.

Kansantalouden tilinpidossa on aloitettu tuottavuustilastoinnin, digitaalisen talouden satelliitin ja pääomakannan kulumisen tilastoinnin kehittäminen EU-rahoituksella. Tuottavuus-tutkimukset-tilaston vuosijulkaisua on nopeutettu viidellä kuukaudella, ja se ilmestyy jatkossa kahdesti vuodessa. EU-yhteistyössä tutkitaan myös rahoitustilien ja reaalityilien yhtenäisyyttä. Rahoitustilinpidon tietovaatimukset laajenevat vuodesta 2024 lähtien sisältämään sijoitusten jaottelua sijoi-tuslajin mukaan.

Kansantaloutta kuvaavien tilastojen tietoja käytetään EU:ssa myös hallinnollisten arviointien pohjana. Arvioinneissa hyö-dynnetään EU-jäsenmaksuihin vaikuttavaa bruttokansan-tuloa (BKTL) ja ALV-veropohjatietoja sekä vakaus- ja kas-vusopimuksen seuraamisessa käytettyjä julkisyhteisöjen alijäämä- ja velkatietoja. Uutena kokonaisuutena kansanta-loutta kuvaavien tilastojen kokonaisuuteen ollaan lisäämässä EU:n elpymis- ja palautumistukivälinettä (RRF³) koskevia tie-toja. RRF on EU:n elpymissuunnitelman⁴ suurin ohjelma, joka tulee toimimaan tulevina vuosikymmeninä. Talouspoliittisen eurooppalaisen ohjausjakson (European Semester) seuran-taa tullaan tukemaan tuottamalla vielä aiempaa laajempia tie-toja julkisyhteisöjen alijäämästä ja velasta.

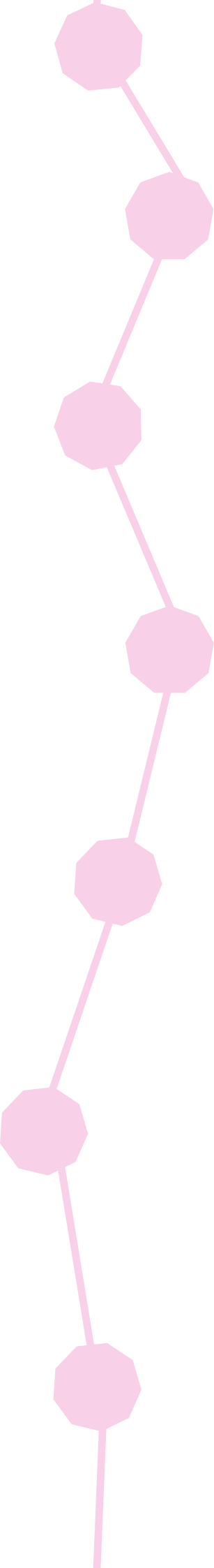
Yritystilastot kuvaavat monipuolisesti yritysten rakennetta, taloudellista toimintaa ja suorituskykyä. Tilastojen kehittämi-ssä näkyvät selkeästi uuden EU:n yritystilastoasetuksen (EBS⁵) tavoitteet. Näistä keskeisimmät ovat uusiin tietotarpei-siin vastaaminen, tilastojen ajantasaisuuden parantaminen ja tiedonantajarasitteen vähentäminen.

Palvelualojen yritysten tilastointi on ollut suppeaa suhteessa niiden taloudelliseen merkitykseen. Aihealueen tilastoinnissa

3 RRF, Recovery and Resilience Faculty

4 NextGenerationEU

5 EBS, European Business Statistics

on otettu merkittäviä edistysaskeleita aloittamalla palveluiden volyyymi-indeksin julkistaminen ja tarjoamalla tietoa tuottajahinnoista entistä useammalta palvelualalta. Kehitystyö jatkuu tulevana vuosina. Tuottajahintojen osalta selvitetään mahdollisuuksia palvelujen vienti- ja tuontihintojen tuottamiseen.

Palveluiden ulkomaankaupan toimitustavan mukaisten tietojen⁶ kehittäminen kauppapolitiikan tietotarpeisiin sekä yritystyypin mukaisten tietojen⁷ kehittäminen alkavat EU-maiden yhteistyössä. Tavoitteena on julkaista näistä uusia tietoja vuodesta 2024 alkaen. Lisäksi palvelualojen hyödyketilaston sisältöä laajennetaan kattamaan 15 uutta toimialaa, jotka lisätään tilaston tietosisältöön asteittain vuosien 2021 ja 2022 aikana. Rakenne- ja tilinpäätöstilasto kattaa jatkossa myös rahoitus- ja vakuutusyritysten tiedot, ja ne julkistetaan ensimmäistä kertaa vuonna 2022.

Teollisuusyritysten osalta tietosisältö monipuolistuu, kun vuoden 2022 julkistuksesta lähtien teollisuustuotantotilastossa tilastoidaan erikseen myyty oma tuotanto ja alihankintatuotanto. Yritystukitilaston tietosisältöä laajennetaan ja julkaisua nopeutetaan vuoden 2022 aikana, kun tiedot saadaan jatkossa suoraan työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämästä asiakastietovarannosta. Samalla tuenmyöntäjiä kuvaavien tietojen kattavuus paranee. Uudet tiedot sisältävät mm. tutkimus- kehittämis- ja innovaatiotoimintaan, energiaan, ilmastoon, työllisyyteen, liikenteeseen, asuntorakentamiseen ja aluepolitiikkaan liittyviä tukia.

Myös ulkomaankauppaa kuvaavien tilastojen kokonaisuutta uudistetaan merkittävästi. Tullin tuottamassa tavaroiden ulkomaankauppa -tilastossa käynnistyy EU-jäsenmaiden välinen vientitietojen vaihto tilastovuoden 2022 alusta. Sisäkaupan tilastojen laadinta muuttuu oleellisesti, kun tuontitietoja täydennetään toisen jäsenmaan keräämien vientitietojen avulla. Lisäksi yritysten kansainvälistymisen asteesta saa-

6 Mode of Supply, MoS

7 Services Trade by Enterprise Characteristics, STEC

daan tuoretta tietoa, kun globaaleista arvoketjuista ja toimintojen ulkoistamisesta julkaistaan uusia tietoja vuoden 2022 alussa.

Arvonlisäpohjaisen ulkomaankaupan indikaattorit antavat perinteisiä ulkomaankaupan bruttoarvoja moniulotteisemman kuvan Suomesta osana globaaleja arvoketjuja. Tämän kokeellisen tilaston julkaisua pyritään nopeuttamaan vuonna 2022 ja tietosisältöä kehittämään edelleen asiakastarpeita kuunnellen.

Uusien yritysten rekisteröinneistä julkaistaan vuonna 2022 neljännesvuositietoja osana aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten tilastointia. Suunnitelmana on myös julkaista alueellisia yritysdemografiatietoja sekä tietoja kasvuyrityksistä. Tietoja tullaan kokoamaan verkkosivu-uudistuksen yhteydessä käyttäjäystävällisemmiksi kokonaisuuksiksi, ja aiemmin erillisinä tilastoina julkaistut konkurssi- ja yrityssaneeraustiedot yhdistetään yhdeksi tilastoksi. Samassa yhteydessä lakkautetaan erillinen teollisuuden ja kaupan varastotilasto, jonka tiedot löytyvät jatkossa kansantalouden tilinpidon vuosijulkaisuista.

Suhdannetilastojen julkaisua nopeutetaan edelleen. Toimialoittaisten liikevaihtokuvaajien kuukausijulkaisua nopeutettiin vuoden 2021 alusta 30 päivään. Tavoitteena ovat yhä ajantasaisemmat tiedot, joihin pyritään julkaisemalla kokeellisena tilastona päätoimialojen liikevaihtokuvaajia noin 20 päivän viipeellä.

Hinta- ja kulutustilastot ovat tärkeä osa talouden kokonaiskuvaa. Tilastojen tiedoilla mitataan muun muassa kuluttajien luottamusta talouteen, kotitalouksien kulutusta ja kulutuksen rakennetta sekä hintojen kehitystä.

Kuluttajahintaindeksi kuvaa kotitalouksien Suomessa ostamien tavaroiden ja palveluiden hintakehitystä. Kuluttajahintaindeksiä käytetään yleisenä inflaation mittarina. Hintaindeksien kehittämisessä parannetaan tilastojen kattavuutta ja laatua uusien aineistojen avulla. Samalla pyritään vähentämään suoria tiedonkeruita ja lisäämään kustannustehok-

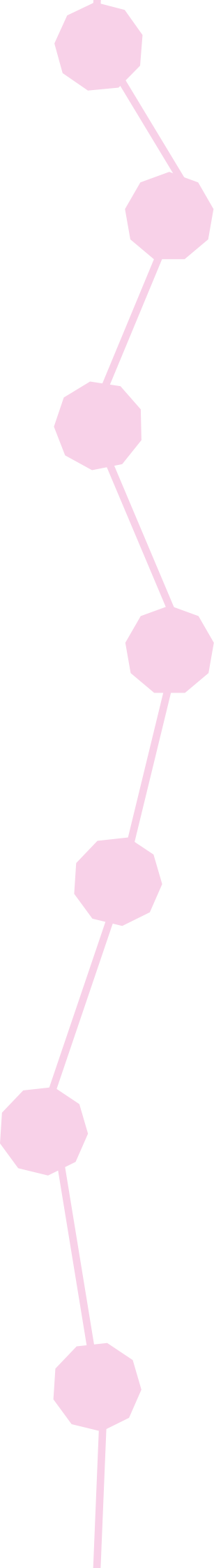
kuutta. Tätä tehdään yrityksiltä saatavan toteutuneiden myyntitapahtumien massa-aineiston käytön avulla. Massa-aineistojen käyttöä jatketaan käyttötavaroiden osalta, ja tavoitteena on saada aineisto tuotantokäyttöön vuoden 2023 alusta. Aineistojen keruuta verkkoharavointimenetelmällä on lisäksi tarkoitus laajentaa entisestään. Vuonna 2022 julkistetaan ensi kertaa tietoja polttoaineiden keskihinnosta.

Hintaindeksien kehittämistä jatketaan kansainvälisessä yhteistyössä, ja Tilastokeskus on hakenut koko Euroopan laajuisen kansainvälisen kuluttajahintavertailuohjelman koordinoitua vuosille 2022–2025. Vuoden 2022 aikana käynnistetään kehittämisprojekti yksilöllisen kulutuksen käyttötarkoituserityyksen (Coicop⁸) uudistamiseksi kuluttajahintaindeksissä.

Kotitalouksien kulutuksen tärkein tietolähde on noin viiden vuoden välein toteutettava kulutustutkimus. Viimeksi vuonna 2016 toteutettu kulutustutkimus tehdään jälleen vuonna 2022. Tutkimuksessa tuotetaan tietoa kotitalouksien kulutusmenoista, kulutuseroista, kulusrakenteesta sekä asuinoloista, kulkuvälineistä ja tuloista. Uutta vuoden 2022 tiedonkeruussa on mahdollisuus vastata myös verkkolomakkeella tai käyttää vastaamiseen erityistä mobiilisovellusta. Kulutustutkimuksen tuottamia uusia tietoja kulutuksen muutoksista julkaistaan vuoden 2023 lopulla ja vuonna 2024. Kulutustutkimuksessa otetaan käyttöön aiemman luokituksen rinnalla myös uusi Coicop-luokitus, jotta aineisto toimii pohjana myös kansantalouden tilinpidon ja kuluttajahintaindeksin tulevalle Coicop-uudistukselle.

Asumisen ja rakentamisen tilastot kuvaavat asuntojen ja rakennusten elinkaarta niiden rakentamisvaiheesta asunokauppaan tai vuokrauskäyttöön sekä korjaamisen ja ylläpidon kustannuksiin saakka. Tilastoilla kuvataan myös asunto- ja rakennuskannan rakennetta sekä ihmisten asuinoloja.

8 Yksilöllisen kulutuksen käyttötarkoituksen mukainen luokitus – COICOP, Classification of Individual Consumption According to Purpose

Asumisen ja rakentamisen tilastoinnin kehittäminen keskittyy erityisesti hintaindekseihin. Toimialaindikaattoreiden kehittämistyötä jatketaan vuoden 2022 aikana ja uudistuksessa keskitytään toimitilojen hintaindeksiin. Uusien omakotitalojen hintaindeksiä kehitetään valmistelussa olevan lainsäädäntöuudistuksen tarpeisiin. Pitkällä tähtäimellä tavoitellaan omistusasumisen tietojen sisällyttämistä yhdenmukaistettuun kuluttajahintaindeksiin Euroopan keskuspankin tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi vuoden 2022 aikana otetaan käyttöön uudistunut rakennuskustannusindeksi, jonka laatisemisessa käytetään verkkoharavoituja aineistoja ja kassapäätteaineistoa.

Myös vanhojen asuntojen hintatilastojen laskentamenetelmiä uudistetaan. Hintatilastoissa huomioidaan uudistuksen jälkeen paremmin tarkempi aluetieto sekä tontin hallintaperuste. Uudet tiedot julkaistaan vuoden 2022 aikana sekä vanhoista osakeasunnoista että kiinteistöjen hinnoista. Uudistuksen tavoitteena on entistä yhdenmukaisempi alueluokitus sekä parempi alueellisen hintakehityksen analysointi.

Tilastokeskus vastaa rakennusten arvostamistietojen tuottamisesta sekä rakennusten ikäalennusten määrittelystä osana valtiovarainministeriön kiinteistöverotuksen uudistamishanketta. Verotuksen toimeenpanon tavoiteaikatauluna on vuosi 2024. Kiinteistöverotukseen liittyvänä työnä ylläpidetään Rakennusluokitin -palvelua ja uudishintalaskuria, jossa julkaistaan vuosittaiset rakennuksen uudishinnat.

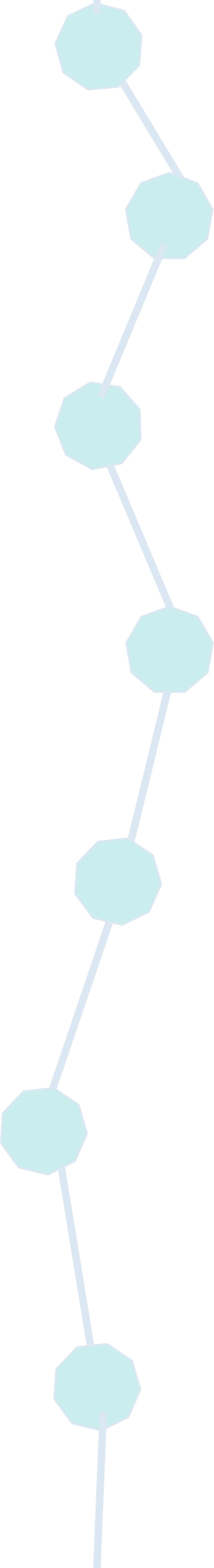
3 Innovaatiot ja digitalisaatio

Digitalisaatio on muodostunut tärkeäksi yhteiskunnan toimintaa muovaavaksi tekijäksi. Koronapandemia on osaltaan konkreettisesti osoittanut digitalisaation mahdollisuudet asioiden tekemiseen uudella tavalla. Digitalisaation edistämisen ohella tutkimus- ja kehittämistoiminnalla sekä innovaatioilla on keskeinen merkitys talouden kilpailukykyyn. Aihealueeseen kuuluu kaikkiaan viisi eri tilastoa innovaatiotoiminnasta, tutkimus- ja kehittämistoiminnasta sekä tieto- ja viestintätekniikan käytöstä.

Yritysten tietotekniikan käyttöä selvitetään vuosittain tietotekniikan käyttö yrityksissä -tilastossa. Sen avulla saadaan tietoa esimerkiksi yritysten digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisestä liiketoiminnassa. Vuonna 2022 tilastossa on uusia tietoja yritysten digitalisoitumisesta erityisesti etätöiden, ympäristön, kyberturvallisuuden ja robotiikan osalta. Tulevina vuosina jatketaan tekoälyn ja esineiden internetin hyödyntämisen seurantaa.

Kotitalouksien ja väestön digitaalisten palveluiden käyttöä kuvaa vuosittain julkaistava väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö -tilasto. Tilasto tarjoaa väestöryhmittäisiä tietoja sosiaalisen median palveluiden käytöstä sekä siitä, millä välineillä ja mihin tarkoituksiin internetiä hyödynnetään. Vuodesta 2022 alkaen julkaistaan aikaisempaa enemmän tietoja viranomaisten ja julkisen hallinnon verkkopalvelujen käytöstä.

Digitaalisen talouden mittaamisen tärkeys on noussut esille myös kansantalouden tilinpidossa. OECD:n johtamassa työssä on kehitetty digitaalisen talouden tarjonta- ja käyttötaulukkehikko. Työtä jatketaan kansainvälisessä hankkeessa, jossa laaditaan ensimmäistä kertaa uutta ohjeistusta noudattavat digitaalisen talouden tarjonta- ja käyttötaulut. Suomen tiedot julkaistaan vuoden 2023 aikana.

Vuosittain julkaistava tutkimus- ja kehittämistoimintatilasto kuvaa tutkimukseen ja tuote- ja prosessikehittämiseen käytettyjä resursseja. Tilaston avulla seurataan esimerkiksi hallitusohjelmassa asetettua tutkimus- ja kehittämistoimintamenojen tavoitetta⁹. Tilasto kattaa yritykset, julkisen sektorin, korkeakoulut sekä yksityisen sektorin voittoa tavoittelemattoman toiminnan. Tilaston sisältöä uudistetaan lisäämällä kansainvälisten suositusten mukaisesti organisaation tutkimus- ja kehittämistoimintaan ilman työsuhdetta osallistuvan henkilöstön tilastointi.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan julkisesta rahoituksesta saadaan tietoja vuosittain ilmestyvässä tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa -tilastosta. Tilaston tietosisältöä laajennetaan tutkimusinfrastruktuurien rahoituksen erittelyn osalta.

Yrityksien innovaatiotoiminnan yleisyyttä ja toimintaan liittyviä piirteitä ja toimenpiteitä kuvaa innovaatiotoiminta-tilasto. Joka toinen vuosi julkaistava tilasto sisältää säännöllisesti yrityksiltä tiedusteltavia kehittämistoiminnan ja innovaatioiden tietoja sekä vaihtuvia ajankohtaisia teemoja. Vuonna 2022 julkaistava tilasto tarjoaa innovaatiotoiminnan lisäksi tietoja muun muassa ilmastonmuutoksen vaikutuksista yritysten liiketoimintaan sekä uusien ympäristöhyötyjä tuottavien innovaatioiden hyödyntämisestä. Tietoja tuotetaan myös erilaisten osaamisalueiden tärkeydestä sekä yrityksen innovaatiotoiminnassa tarvittavan osaamisen riittävydestä.

Tilastokeskuksessa parhaillaan käynnissä olevassa EU-rahoitteisessa projektissa pyritään parantamaan tämän aihealueen tietojen yhdistelyä muihin yritystilastojen aineistoihin. Tulevaisuudessa tietoja yhdistelemällä voidaan esimerkiksi tutkia innovatiivisten tai tutkimus- ja kehittämistoimintaan panostavien yritysten kehitystä suhteessa muihin yrityksiin.

9 tavoitteena menojen suuruus 4 % BKT:sta vuoteen 2030 mennessä

4 Yhteiskunta ja yhdenvertaisuus

Ajankohtaisia yhteiskunnallisia kysymyksiä ovat koronakriisistä toipumisen ohella hyvinvointi, väestön ikärakenteen muutokset, työllisyystilanne sekä maahanmuutto. Yhteiskuntatilastojen kehittämisessä painottuvat uudet tietosisällöt, joiden avulla täydennetään tiedon katvealueita sekä uusien sähköisten tiedonkeruumenetelmien käyttöönotto. Myös kansainvälisen vertailtavuuden parantaminen auttaa suomalaisen yhteiskunnan tilanteen hahmottamisessa. Yhteiskunta ja yhdenvertaisuus -alueella tuotetaan tilastoja seuraavilta aihealueilta: väestö ja yhteiskunta, työ, palkat ja toimeentulo, koulutus, kulttuuri, media ja ajankäyttö sekä terveys ja sosiaaliturva.

Väestö ja yhteiskunta -tilastointialueen tilastot sisältävät tietoja väestön muutoksesta ja väestönrakenteesta sekä Suomen väestöennusteen. Väestötilastot sisältävät tietoa perheistä, muuttoliikkeestä ja kuolemansyistä. Demokratian tilaa seurataan vaalitulosten avulla, ja rikos- ja oikeustilastot kuvaavat rikollisuuden ja pakkokeinojen, velkajärjestelyjen ja ulosottojen kehitystä Suomessa. Näiden lisäksi tuotetaan tietoa sukupuolten tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta.

Tilastointialueen yksi keskeisistä vuonna 2022 julkaistavista tietokokonaisuuksista on vuoden 2021 väestönlaskenta. Väestö-, asuntokunta- ja perhetietoja julkaistaan vaiheittain, ja julkaiseminen jatkuu vuoteen 2024 saakka. Koronapandemian aikana aloitettua viikoittaista tilastoa kuolleiden määristä julkaistaan vuonna 2022 toistaiseksi.

Osana kansallisarkiston massadigitointihanketta Tilastokeskuksen paperisia kuolintodistuksia on siirretty digitaalisessa muodossa Kansallisarkistoon, ja työ saadaan päätökseen alkuvuodesta 2022.

Kansallisen lapsistrategian toimeenpanosuunnitelman toteutusta varten tuotetaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin seuraamiseen kattava tietopohja vuoden 2023 loppuun mennessä. Lisäksi osallistutaan tasa-arvoselonteon seurantaindikaattoreiden tuottamiseen.

Tasa-arvotilastoinnissa julkaistaan uutta tietoa naisten kokeemasta väkivallasta ja lähisuhdeväkivallasta. Tiedot kerätään Gender Based Violence -tutkimushankkeessa, joka toteutetaan yhteisrahoituksella kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Lisäksi osallistutaan Valtioneuvoston rahoittamaan hankkeeseen, jossa selvitetään lähisuhdeväkivallasta aiheutuvia kustannuksia. Tutkimuksen tulokset julkaistaan vuoden 2022 aikana.

Maahanmuuttovirasto Migri on uudistanut tilastojaan vuodesta 2021 alkaen vastaamaan maahanmuuttotilastoasetuksen vaatimuksia, ja maahanmuuttoa kuvaavien tilastojen tietosisältöä täydennetään vuoden 2022 aikana maahanmuuton syistä kertovilla tiedoilla. Maahanmuuttotilaston muutokset koskevat turvapaikkahakemus- ja -päätöstilastoja, tietoja maasta poistamispäätöksistä ja maasta poistotoimenpiteitä sekä rajalla käännytettyjä ja laittomasti maassa tavattuja. Lisäksi julkaistaan tilastoja eri perusteilla myönnettyistä ja peruutetuista oleskeluluvista.

Työ-, palkat- ja toimeentulotilastoissa tuotetaan tietoja työmarkkinoiden toiminnasta kuten työllisyydestä, työttömyydestä ja avoimista työpaikoista. Lisäksi tilastoidaan työoloja, työtaisteluita ja työvoimakustannuksia. Väestön tulotaso kuvataan palkka- ja tulotilastojen avulla. Väestön toiminnan ja toimeentulon kokonaiskuvaa täydentävät tilastot veloista ja varallisuudesta sekä elinoloista.

Tilastointialueen kehittämiseen vaikuttaa voimakkaasti vuonna 2021 voimaan astunut sosiaalitilastojen puiteasetus (IESS¹⁰) ja sen vaatimien muutosten toteuttaminen. Puiteasetuksen

10 IESS, Integrated European Social Statistics

käyttöönoton myötä tilastojen tietosisältöjä on uudistettu ja EU-maiden tietoja harmonisoitu aiempaa tarkemmalla tasolla.

Vuoden 2022 alusta alkaen tulo- ja elinolotutkimuksen tiedonkeruuta uudistetaan tarjoamalla yhden hengen kotitalouksille mahdollisuutta vastata tutkimukseen verkossa. Myös työvoimatutkimuksessa kotitaloustietojen keräämisessä siirytään verkkovastaamiseen. Tavoitteena on tarjota vastajille aikaisempaa joustavampia tapoja osallistua tutkimuksiin ja yhteisen tietopohjan tuottamiseen.

Maahanmuuttajien työmarkkina-asemasta julkaistaan jatkossa aikaisempaa kattavammin tietoa, kun tiedot maassa asumisen kestosta, aiemmasta asuinmaasta, maahanmuuton syystä ja omasta sekä vanhempien syntymämaasta lisätään työvoimatutkimukseen vuodesta 2022 alkaen. Myös lasten terveydestä ja lasten kokemasta aineellisesta puutteesta julkaistaan uusia tietoja vuonna 2022 sekä ryhdytään julkaisemaan vuosittaista tietoa pörssiosake- ja sijoitusrahastovallisuudesta. Vuoden 2022 aikana julkaistaan Koronan vaikutukset työelämän tasa-arvoon -hankkeen¹¹ tulokset.

Työmarkkinatilastoja kehitetään hyödyntämällä uusia tietoaineistoja (esim. tulorekisteri, varhaiskasvatuksen tietovaranto Varda) tilastojen tuotannossa. Koneoppimismallien avulla pyritään tehostamaan tietoaineistojen käsittelyä esimerkiksi ammattien luokittelussa. Aihealueelta tuotetaan myös uusia kokeellisia tilastoja kuten tulorekisterin tietoihin perustuva palkat ja palkkiot -tilasto, työvoimatutkimuksen tietoihin pohjautuva työvoimavirtoja kuvaava tilasto ja työvoimakustannusten parivertailuindeksi.

Neljän vuoden välein tehtävän työvoimakustannustutkimuksen tulokset julkaistaan vuoden 2022 aikana ja lisäksi aloitetaan määrävuosin tehtävän EU-palkkarakennetilaston tuotanto. Työvoimakustannustutkimuksen avulla saadaan tietoa työvoiman kustannustasosta (palkat, työnantajamaksut,

11 Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaan kuuluva VN TEAS -hanke

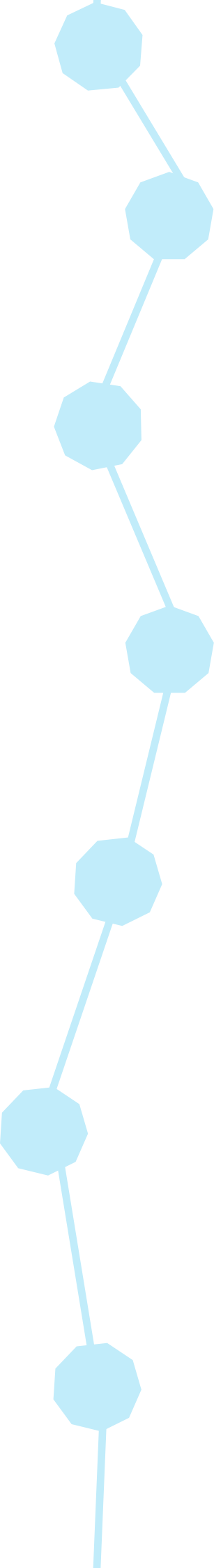
muut kustannukset) ja rakenteesta. Palkkarakennetilasto taas kuvaa kaikkien työnantajasektoreiden palkansaajien lukumääriä, tunti- ja kuukausipalkkoja sekä palkkojen muodostumista ja hajontaa.

Koulutustilastoissa julkaistaan tietoja oppilaitoksista, koulutuksesta ja väestön koulutusrakenteesta sekä opiskelijavirroista. Koulutustilastoissa on siirrytty vaiheittain käyttämään kansallisten opiskeluoikeuksien ja suoritusten keskitettyä KOSKI-integraatiopalvelua, joka sisältää tiedot muun muassa esi- ja perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta ja ammatillisesta koulutuksesta. Siirtymällä palvelun käyttöön vähennetään tiedonantorasitetta, nopeutetaan tilastojen julkaisemista sekä monipuolistetaan tilastotuotantoa.

Koulutustilastojen tietosisältöjä parannetaan ottamalla käyttöön varhaiskasvatuksen tietovaranto Varda. Tietovarannosta saadaan tietoa muun muassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista, varhaiskasvatuksen henkilöstöstä ja toimipaikoista. Tietovarannon tiedot saadaan tilastotuotannon käyttöön vuoden 2022 kuluessa, mikä mahdollistaa varhaiskasvatuksen tilastoinnin aloittamisen.

Yritysten henkilöstökoulutus -tilaston vuotta 2020 koskevia tietoja julkaistaan vuoden 2022 lopussa. Tämä EU-lainsäädäntöön perustuva tilasto tuotetaan viiden vuoden välein. Aikuiskoulutukseen osallistuminen -tilaston tiedonkeruu toteutetaan syksyllä 2022 verkkokeruun ja puhelinhaastattelun yhdistelmänä, ja tilastosta julkaistaan ensimmäisiä tuloksia loppuvuodesta 2023. IESS-puiteasetuksen mukaisesti toteutettava tilasto tuotetaan kuuden vuoden välein.

Yhteiskuntatilastoihin kuuluvat myös **kulttuuria, mediaa ja ajankäyttöä kuvaavat tilastot**. Suomalaisten ajankäytön rakennetta selvittävän ajankäyttötutkimuksen tietojen julkaisu aloitetaan syksyllä 2022. Tulokset tulevat kuvaamaan ihmisten ajankäyttöä pandemia-aikana. Tutkimuksen toteutuksessa hyödynnettiin uusia tiedonkeruumenetelmiä, kuten verkkovastaamista ja digitaalista ajankäyttöpäiväkirjaa.

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos tuottaa ja kehittää **terveyteen ja sosiaaliturvaan** liittyviä tilastoja. EU:n jäsenmaiden kesken tehtävä terveystutkimus kuvaa jäsenmaiden väestön terveydentilaa, terveydenhuollon palveluiden käyttöä ja terveyteen liittyviä tekijöitä. EU:n alueella yhtenäisen sosiaaliturvan meno- ja rahoitustiedot -tilaston julkistusta nopeutetaan tulevina vuosina. Lisäksi vuonna 2022 käynnistetään projekti, jossa tilaston tietoja yhdenmukaistetaan kansantalouden tilinpidon tietojen kanssa. Tavoitteena on nopeuttaa edelleen tietojen julkaisua ja yhdenmukaistaa ennakkotietojen keruuta.

Työterveyslaitoksen tuottamaa ammattitaudit ja ammattitautiepäilyt -tilastoa parannetaan lisäämällä kuvaukseen uusia muuttujia, joiden avulla altisteita ja sairauksia voidaan paremmin ryhmitellä tilastollisesti. Lisäksi tehdään Eurostatin¹² kehittämistoimenpiteitä, jotka vaikuttavat myös kansalliseen tilastointiin ja ammattitautidataan.

¹² Eurostat, Euroopan tilastovirasto

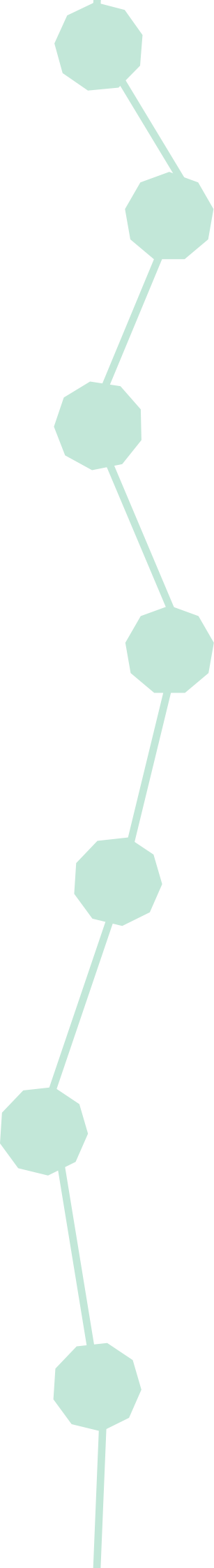
5 Kestävä kehitys ja ympäristö

Ilmastonmuutos ja sen hillitsemiseksi tehtävät toimet vaativat aihealueen tilastoinnin uudistamista. EU:n jäsenmaille on tulossa aikaisempaa sitovampia ja tiukempia päästövähennystavoitteita, joihin tarvitaan seurantatietoja. Uusille energiatehokkuutta, kestävästä kehitystä, kiertotaloutta, luomutuotantoa tai vähäpäästöisiä liikennemuotoja kuvaaville tilastotiedoille on tarvetta. Kestävä kehitys ja ympäristö -aiheen alla tuotetaan tilastoja seuraavilta aihealueilta: energia, ympäristö, liikenne ja matkailu sekä maa-, metsä- ja kalatalous.

Energiatilastot sisältävät kattavasti tietoja energian tuotannosta ja kulutuksesta energialähteittäin, tuotantomuodoittain, sektoreittain ja toimialoittain. Tilastoja tuotetaan myös energian tuonnista ja viennistä, energiasektorin päästöistä, tuotantokapasiteeteista, energiavarastoista sekä energian hinnoista ja julkisesta rahoituksesta. **Ympäristötilinpito** puolestaan tuottaa tietoja talouden ja ympäristön vuorovaikutuksista kuten materiaali-, energia- ja jätevirroista, ilmapäästöistä, ympäristönsuojelumenoista, ympäristöliiketoiminnasta ja ympäristöveroista.

Energiatilastojen ja ympäristötilinpidon kehittäminen painottuu lähivuosina EU:n energiatilastoasetuksen ja ympäristötilinpitoasetuksen sisältämien tilastojen parantamiseen. Tilastojen kehittämistä ohjaa Euroopan komission Vihreän kehityksen ohjelma ja tilastoitavien aihealueiden muutokset, kuten energiasektorin teknologinen kehitys. Energiatilastoinnin uusista vaatimuksista merkittävä osa kumpuaa myös EU:n Energiaunionin hallintomallista, joka on keskeinen ohjausväline EU:n siirtyessä vähähiilisiin energiajärjestelmiin.

Energiatilastoinnissa keskitytään vuosina 2022–2024 parantamaan tilastoja, jotka kuvaavat uusiutuvan energian tuotan-

toa ja käyttöä, uusia polttoaineita ja uutta teknologiaa. Vetyä ja uusia synteettisiä polttoaineita käytetään korvaamaan fossiilisia polttoaineita muun muassa teollisuuden prosesseissa ja liikenteessä. Tilastojen sisältö laajenee, kun tuuli- ja aurinkovoiman rinnalle nousee energiavarastoja ja lämmityksessä hyödynnetään hukkalämpöjä, ympäristön lämpöjä sekä rakennuksiin integroituja lämmitysratkaisuja. Energian kulutuksen tilastointia kehitetään teollisuuden, palvelualojen ja maatalouden osalta ja julkaistaan uutta tietoa rakennetun ympäristön energiajärjestelmistä.

Ympäristötilinpidossa nopeutetaan ympäristöverojen, ympäristönsuojelumenojen ja ympäristöliiketoiminnan tilastointia. Rahamääräisen ympäristötilinpidon tuotantoprosesseja yhtenäistetään ja tietojen yhdisteltävyyttä muuhun ympäristötilinpitoon sekä kansantalouden tilinpitoon kehitetään. Ympäristötukien tilastointi sekä metsä- ja ekosysteemitilinpidot suunnitellaan tehtäviksi koko EU:ssa tilastovuodesta 2024 alkaen. Jätetilastojen kehittäminen painottuu kierrättämistä koskevien tietojen tarkentamiseen.

Kasvihuonekaasut -tilasto perustuu YK:n ilmastosopimuksen ja Kioton pöytäkirjan mukaiseen kansallisten kasvihuonekaasupäästöjen ja -poistumien vuosittaiseen raportointiin, joka tehdään myös EU:lle. Vuonna 2022 laaditaan Suomen kahdeksas maaraportti ja viides kaksivuotisraportti. Raportit kuvaavat laajasti muun muassa maamme politiikkatoimia, kasvihuonekaasujen päästötrendejä ja päästöjen kehityksen ennusteita, ilmastomuutoksen vaikutuksia ja sopeutumista ilmastomuutokseen sekä päästövähennysvelvoitteiden ja -lupausten saavuttamista. Tilastokeskus kokoaa raportit vuoden 2022 loppuun mennessä ministeriöiden ja asiantuntijalaitosten tuottamasta materiaalista. Pariisin ilmastosopimuksen mukainen raportointi alkaa vuonna 2024.

Kansallisen kasvihuonekaasujen päästöinventaarion tietoja parannetaan jatkuvasti. Esimerkiksi Luonnonvarakeskuksessa on käynnissä työ, jonka tavoitteena on tarkentaa metsätalouskäytössä olevien ojitettujen turvemaiden maape-

rän hiilivarastonmuutosten laskentaa. Tulosten käyttöönotto edellyttää niiden kansallista ja kansainvälistä arviointia.

Kiertotalouden liiketoiminnan indikaattorit sisältävät tietoja useista eri tilastoista ja kuvaavat muun muassa kiertotalouteen liittyvää tuotantoa, kulutusta, palveluja sekä uudelleenkäyttöä, kierrätystä ja muita materiaalivirtoja. Vuosina 2022–2023 jatketaan indikaattorikonaisuuden tuottamista ja kehitetään materiaalivirtojen tilastointia kiertotalouden seurannan välineenä.

Liikenne- ja matkailutilastoissa tuotetaan kattavasti tietoa liikkumisesta, liikkumisvälineistä ja liikkumisen infrastruktuurista. Tilastoja tuotetaan tie-, vesi-, ilmailu- ja rautatieliikenneverkostosta, verkoston käytöstä ja ajoneuvoista. Lisäksi tilastoinnilla kuvataan kotimaan ja ulkomaan matkailua: matkailun määrää ja majoituksen volyyymiä sekä tietoa matkustuksen kohteista.

Vuonna 2020 toteutetussa **liikennetilastoinnin** uudistuksessa kauppalaivasto-, kotimaan vesiliikenne-, ulkomaan meriliikenne-, rautatie- ja tietilastot siirrettiin Traficomista ja Väylävirastosta Tilastokeskuksen tuotettaviksi. Samalla perustettiin ilmaliikennettä kuvaava tilasto. Vuonna 2022 jatketaan selvitystyötä tieliikenteen tavarankuljetustilaston sisällön uudistamisen mahdollisuuksista. Lisäksi toteutetaan esiselvitys tieliikenneonnettomuustilastoinnin sisällön ja kattavuuden kehittämiseksi. Aihealueen tilastovalikoimaa täydentävien riistaonnettomuustilaston ja liikenneverkot-tilaston tuottamista jatketaan kokeellisina tilastoina.

Matkailutilastojen kattavuutta parannetaan vuonna 2022 yhdistämällä Eurostatilta saatujen alustatalousaineistojen tietoja olemassa olevaan tilastotuotantoon. Myös suomalaisten matkailu -tilaston ennakon julkaisua nopeutetaan.

Matkailutilastojen kehittämisen tavoitteena on hyödyntää tilastojen tuotannossa yhä enemmän uusia aineistoja kuten mobiilidataa tai verkkoharavoituja aineistoja, joiden avulla voi-

daan tuottaa kokonaan uutta tietoa sekä kotimaisesta että ulkomaisesta matkailusta. Kokeellisena tilastona julkaistavan mökkimajoitustilaston tuottamista jatketaan.

Luonnonvarakeskus tuottaa pääosan Suomen **maa-, metsä- ja kalatalouden** tilastoista. Maataloustilastojen lakiperustan uudistaminen EU-tasolla jatkuu vuonna 2022. Tärkein käynnissä oleva asetusmuutos on ns. SAIO¹³ -asetus, jonka vaatimuksia huomioidaan maataloustilastojen tietosisällöissä ja käytetyissä menetelmissä.

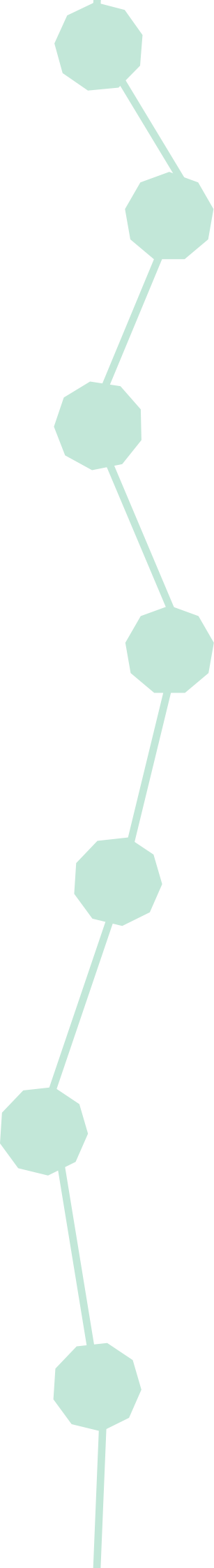
Aetusmuutoksen myötä velvollisuus raportoida luomutuotannosta EU:lle lisääntyy. Maatalouden kannattavuuskirjanpitoaineistoon perustuvat pellon vuokrahinnat julkaistaan vuonna 2022, ja jatkossa tiedot julkistaan vuosittain viiden vuoden julkaisusyklin sijaan. Maitotilastojen tietosisältö ja tiedonkeruu uudistuvat vuoden 2022 alusta lähtien. SAIO-asetuksen edellyttämät muutokset maataloustilastoihin tarkentuvat vielä vuoden 2022 aikana.

Maailmanlaajuisen maatalouslaskenta 2020:n lopulliset tiedot julkaistaan vuoden 2022 aikana. Maatalouslaskenta selvittää suomalaisen maatalouden rakennetta, työvoimaa ja yritystoimintaa ja se toteutetaan YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO¹⁴) suositusten mukaisesti.

Tilastokeskus aloittaa uudelleen maatalouden alueellisten taloustilien tuottamisen useamman väli vuoden jälkeen. Maatalouden taloustili on kansantalouden tilinpidon laajennus, jonka avulla pyritään kuvaamaan markkinatuottajien osuutta maataloudesta tilinpidon kuvausta tarkemmin. Tilasto julkaistiin edellisen kerran vuonna 2014, ja vuodesta 2022 lähtien tilasto muuttuu EU:ssa asetus pohjaiseksi.

13 SAIO, Statistics on Agricultural input and Output, ehdotus asetukseksi maatalouden tuotantopanoksia ja tuotoksia koskevista tilastoista

14 Food and Agriculture Organization of the United Nations

Myös kalastustilastoasetusten uudistustyö on alkanut, ja se valmistuu 2020-luvun puolivälissä. Näillä näkymin EU-lainsäädännön muutokset eivät tule johtamaan kovin suuriin muutoksiin kalastus- ja vesiviljelytilastoinnissa. Saatujen ennakkotietojen mukaan luomuvesiviljelyn tilastointi voi tulla pakolliseksi ja vapaa-ajankalastustilasto tuotettaisiin joka vuosi.

Ympäristötilinpitoa laajennetaan kattamaan metsätilinpito, ympäristötuet ja ekosysteemitilinpito. Luonnonvarakeskus aloittaa metsätilinpidon kehittämisen vuonna 2022, jos EU-rahoitushakemus hyväksytään. Tavoitteena on julkaista metsätilinpidon tietoja vuonna 2025. Lisäksi selvitetään uusien metsäteollisuustuotteiden tilastoinnin aloittamismahdollisuuksia. Noin kolmen vuoden välein toteutettava metsien suojelutilasto julkaistaan syksyllä 2022. Ekosysteemitilinpidon osalta kehittämistyötä tehdään yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen, Suomen ympäristökeskuksen ja Tilastokeskuksen kesken.

6 Alueiden elinvoima

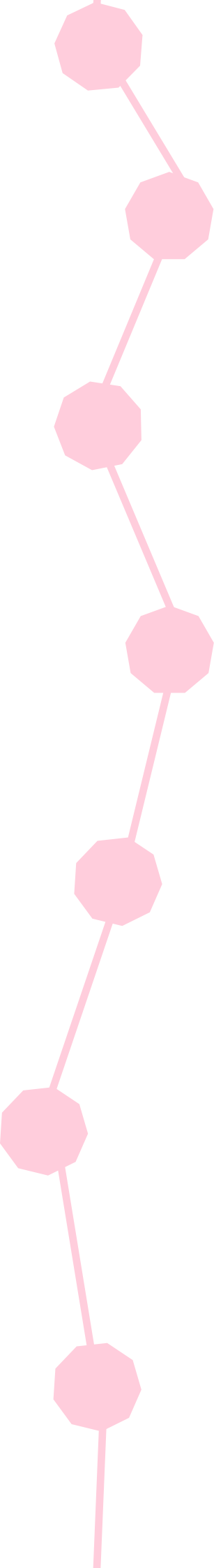
Laadukkaita aluetietoja tarvitaan taloudellisen, yhteiskunnallisen ja ekologisen kestävyys seurantaan. Tällä hetkellä erillisinä tilastoina tuotetaan aluetilinpitoa, alueellista yritystoimintatilastoa ja kuntasektorin palkkoja. Lisäksi aluetietoja julkaistaan osana lukuisia eri tilastoja ja tietopalveluita. Aluetilastojen kattavuutta tullaan parantamaan erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen (Sote) tietotarpeisiin. Aluetietojen kehittämisessä tarvitaan myös nykyistä parempia paikkatietoja.

Kesällä 2021 varmistuneen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen (Sote) tietotarpeisiin pyritään vastaamaan laajentamalla alueellista tilastotuotantoa resurssien puitteissa. Tammikuun 2022 aluevaaleista tuotetaan uutta tilastotietoa, kerätään hyvinvointialueiden tietoja ja uudistetaan työmarkkinatilastoja kattamaan hyvinvointialueet sekä varaudutaan kansantalouden tilinpidon tietosisällön laajennuksiin.

Lisäksi laajasti käytössä olevaan sektoriluokitukseen sisällytetään hyvinvointialueet sekä tuodaan kaikkien tilastojen käyttöön hyvinvointialueluokitus. Uudistuksen yhteydessä useisiin tilastoihin ja palveluihin pyritään lisäämään tietoja hyvinvointialueluokituksen mukaan viimeistään vuoden 2023 tiedoista alkaen. Lisäksi haetaan rahoitusta aluepalveluiden laajempaan avaamiseen.

Aluetilastoja kehitetään myös kansainvälisessä yhteistyössä muun muassa osallistumalla yhdeksättä kertaa Eurostatin kaupunki- ja aluetilastojen tiedonkeruuta¹⁵ koskevaan hankkeeseen. Hankkeessa kerätään muun muassa väestö- koulutus-, työmarkkina ja taloustilastoja Suomen yhdeksälle suurimmalle kaupungille ja niitä ympäröiville alueille. Tilastojen tuotannossa hyödynnetään Tilastokeskuksen tuottamien

15 Data collection for City and Subnational Statistics

tilastojen lisäksi myös kaupunkien kokoamia tilastoja. Tiedot julkaistaan Eurostatin City Statistics -tietokannassa yhdessä Europan muiden kaupunkien kanssa. Tietokanta sisältää pitkän aikasarjan vertailukelpoisia kaupunkitilastoja, joita ei juuri muualta ole saatavissa.

Tilastokeskus kehittää edelleen myös karttapalvelua¹⁶, jossa voi katsella ja ladata Tilastokeskuksen avoimia paikkatietoaineistoja. Avoimia paikkatietoaineistoja ovat muun muassa kuntapohjaiset tilastointialueet väestötiedoilla täytettynä, postinumeroalueetiedot ja tieliikenneonnettomuudet. Aluetilastoinnin parantamiseen ja aineistojen hyödyntämisen laajentamiseen liittyy tilastoaineistojen linkittämisen kehittäminen paikka- ja sijaintitietoihin. Tavoitteena on, että Tilastokeskuksen julkaisemat aluetilastot ja paikkatietoaineistot ovat paremmin käyttöönotettavissa kansallisen paikkainfrastruktuuriin kuuluvien aineistojen ja palveluiden kanssa.

Yhteentoimivuuden edistämiseksi on perustettu kansallinen Tilastojen ja paikkatietojen integrointi -verkosto. Integrointia kehitetään osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön. Tilastokeskuksen koordinoimassa EU-projektissa tuotetaan GSGF Europe¹⁷ -toimintamalli sekä esimerkkejä ja ohjeita, jotka auttavat Euroopan tilastojärjestelmän toimijoita tilastojen ja paikkatietojen integroinnin onnistumisessa eri tilastoalueiden kehittämisessä.

16 Tilastokeskus (swgis.fi)

17 GSGF Europe, Implementation guide for the Global Statistical Geospatial Framework in Europe

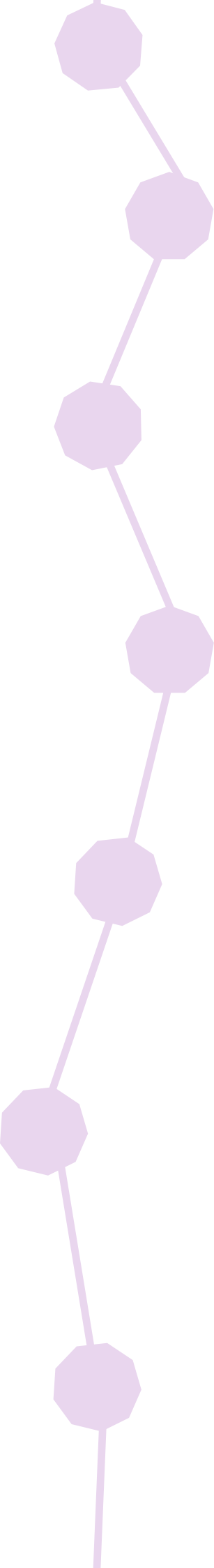

7 Uudet tietolähteet ja menetelmät

Yritysten liiketoiminta, julkisen sektorin ja kansalaisten toiminta sekä vuorovaikutus tapahtuvat yhä enemmän digitaalisesti, mikä mahdollistaa toiminnassa syntyvien uudenlaisten tietoaineistojen hyödyntämisen myös tilastoinnissa. Uudet tietoaineistot korvaavat perinteisiä aineistoja ja niiden avulla on mahdollista tuottaa aiempaa nopeammin uutta tietoa eri ilmiöistä sekä uudistaa tiedon tuotannon tapoja. Kehittämällä lainsäädäntöä voidaan vaikuttaa siihen, kuinka uusia aineistoja voidaan tilastoinnissa hyödyntää. Uusien aineistojenkin käyttöönoton yhteydessä tietoturvesta ja tietosuojasta huolehditaan tilastolakia, kansallista tiedonhallintalakia sekä EU:n yleistä tietosuojaa-asetusta (GDPR) noudattaen.

Valtionhallinnossa käyttöön otettavat yhteiset ja yhtenäiset ratkaisut mahdollistavat laajojen **uudenlaisten rekisteriaineistojen** käytön sekä erilaisten rajapintojen hyödyntämisen tilastotuotannossa. Ajantasaiset rekisteritiedot voivat mahdollistaa aiempaa nopeamman tiedontuotannon monella tilastointialueella. Uudenlaisia aineistoja saadaan muun muassa Verohallinnon tulorekisteristä, opetustoimessa kehitetystä Koski-tietojärjestelmästä ja varhaiskasvatuksen tietovaranto Vardasta.

Tilastoinnissa tarvittavista tiedoista suurin osa on peräisin hallinnollisista rekistereistä, mutta yksityisen sektorin aineistojen määrän tilastotuotannon raaka-aineena arvioidaan kasvavan vähitellen. Uusia tietoaineistoja voidaan saada esimerkiksi kassapääätteistä sekä sähkö- ja kaasumarkkinoilla perustetuista yhteisistä järjestelmistä eli datahubeista, jotka yhdistävät tiedon tuottajat ja käyttäjät. Niiden potentiaali tilastotuotannolle on merkittävä, jos aineistoja pystytään hyödyntämään täysimääräisesti. Uusien aineistojen avulla pyritään tilastoinnissa vähentämään tiedonkeruita.

Aineistojen hankintaa suuryrityksiltä ja alustatalouden toimijoilta edistetään myös kansainvälisessä yhteistyössä. Eurostat on solminut sopimuksia lyhytaikaista majoitusta tarjoavien alustatalouden yritysten kanssa, ja niiden nojalla maat saavat käyttöönsä toimijoiden tietoaineistoja Eurostatin kautta. Ensimmäiset säännölliset tietotoimitukset käynnistyivät vuoden 2022 alussa, ja tietoja on tarkoitus julkaista vuonna 2022 osana majoitustilastoa.

Tilastotuotannossa pyritään kehittämään **uusia tiedonkeruutapoja** tiedonantajien palvelun parantamiseksi, tiedonantorasitteen pienentämiseksi ja tilastoinnin laadun parantamiseksi. Tällä hetkellä kansainvälisessä yhteistyössä selvitetään esimerkiksi älylaitteiden¹⁸ avulla kerättäviä tietoja.

Tulevaisuudessa mobiilivastaaminen, esineiden internet¹⁹ ja erilaisten sensoreiden tuottama data voidaan ottaa hyötykäyttöön tiedontuotannossa, kunhan asiaankuuluvat infrastruktuurit ja menetelmät ovat riittävän kehittyneitä. Tilastovirastoilla voi olla merkittävä rooli tämän kaltaisen reaaliaikaisen, automaattisen ja interaktiivisen teknologian tuottamana datan valjastamisessa informaatioksi. Tämä voi jatkossa osaltaan tukea tilastoviranomaisen roolin kehittymistä tilastojasta tiedon tuottajaksi.

Yritysten digitaloushankkeessa (RTE²⁰) pyritään mahdollistamaan taloustietojen digitaalinen liikkuminen ekosysteemin eri toimijoiden välillä. Tilastokeskus osallistuu hankkeeseen, jonka odotuksena on pienentää yritysten tiedonantorasitetta merkittävästi. Hankkeen myötä useiden tilastojen kattavuutta, ajantasaisuutta ja laatua voitaisiin parantaa.

Tilastoinnissa tarvittavia tietoja kerätään myös erilaisten toimijoiden verkkosivuilta verkkoharavoinnin avulla. EU-yhteistyö verkkoharavoinnin parissa jatkuu vuosina 2022–2025 jo han-

18 Eurostat: Smart statistics ja Smart survey

19 engl. IoT Internet of Things

20 RTE, real-time economy

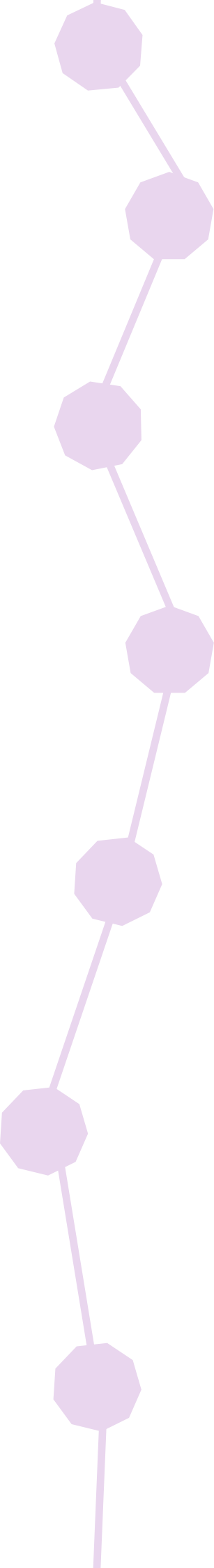
kittujen ja verkkoharavoitujen aineistojen käyttöönotolla sekä arkkitehtuurin, metodologian ja laadun kehitystyöllä.

Parhailaan tutkitaan myös satelliittiaineistojen soveltuvuutta kestäväen kehityksen indikaattoreiden tuottamiseen yhteistyössä muiden kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Nämä voisivat mahdollistaa ympäristöön ja ilmastonmuutokseen liittyvien tilastojen nopeutumisen ja tarkentamisen.

Menetelmäkehitystä tarvitaan uusien aineistojen hyödyntämisessä, analyysin lisäämisessä sekä tiedontuotannon nopeuttamisessa. Tilastotietojen julkistamisen nopeuttaminen edellyttää nopeammin saatavissa olevien lähdetietojen lisäksi tietojen käsittelyn automatisoinnin lisäämistä sekä esimerkiksi koneoppimismenetelmien ja aikasarja-analyysin hyödyntämistä. Koneoppimismallien avulla voidaan korvata useita tilastotuotannon manuaalisia työvaiheita, ja niiden avulla pyritään nostamaan tilastotuotannon automaatioastetta merkittävästi.

Niin kutsutut nowcasting-menetelmät eli lyhyen aikavälin ennustemallit auttavat nopeuttamaan tilastojen julkistamista. Niitä on hyödynnetty jo liikevaihtokuvaajien nopeuttamisessa. Tämän lisäksi mallit voivat auttaa myös tuottamaan tietoa entistä tarkemmalla tasolla sekä lisätä esimerkiksi alueellista tietoa.

Nopeat ja tarkat aineistot parantavat tilastojen laatua, kun niiden käyttöönotossa panostetaan riittävästi tarvittavien menetelmien kehittämiseen ja testaamiseen. Tulevina vuosina Tilastokeskuksessa tehdään esimerkiksi kassapääteaineistojen käytön laajentamisessa tarvittavaa empiiristä tutkimusta. Aineistojen käyttöönoton ohella tulisi kehittää tiedonkeruita tukevia menetelmiä. Tiedonkeruussa esimerkiksi hyödynnetään ennusteita vastaustodennäköisyydestä tiedonkeruutaan mukaan jaoteltuna.

Nykyisiä aineistoja uudelleen käyttämällä ja eri tilastoalueiden tietoja yhdistellen voidaan tuottaa uutta tietoa vaikkapa ulkomaankaupasta lisäämättä kuitenkaan tiedonantajarasitetta. Hyvänä esimerkkinä tästä työstä on arvonlisäpohjainen ulkomaankauppa -tilasto, jossa kansantalouden tilinpidon panos-tuotos-kehikkoon on linkitetty mikrotason tietoa yrityksistä ja työntekijöistä. Tätä kehikkoa voidaan laajentaa jatkossa muun muassa kestävän kehityksen näkökulmasta mittaamaan vihreää siirtymää ja päästöjä.

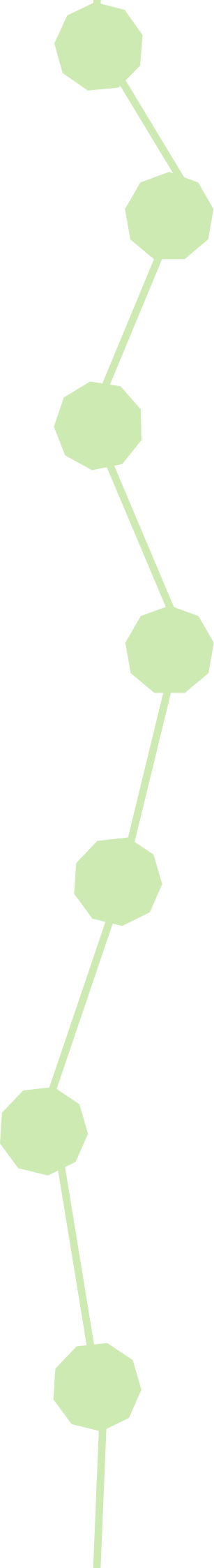
8 Viestintä ja tiedon käytön edistäminen

Tilastot kilpailevat käyttäjien ajasta ja huomiosta valtavien tietotulvan keskellä. Tästä syystä myös tilastotuotantoprosessissa on viime vuosina alettu kiinnittää entistä enemmän huomiota tilastotietojen jakeluun ja tilastojen viestintään. Viestintää kehitetään tietojen käyttäjien tarpeista lähtien ja yhteiskunnalliset ajankohdaiset keskustelut huomioiden. Myös tulevana vuosina viestinnän kehittämisessä tilastojen viestintää haastavat käyttäjien erilaiset käyttötottumukset ja tarpeet sekä nopeasti muuttuva viestintäympäristö.

Kattava tieto Suomen virallisista tilastoista löytyy Tilastokeskuksen verkkosivuilla, joita uudistetaan parhaillaan vaiheittain. Uudistuvan verkkopalvelun tilastotieto-osio julkaistaan vuoden 2022 alkupuolella ja siellä tullaan julkaisemaan kaikki tuoreet tilastotiedot uuden julkaisumallin mukaisesti. Uudistamalla palvelua pyrimme lisäämään tilastojen saatavuutta ja käytettävyyttä sekä tehostamaan ja yhdenmukaistamaan tilastojen julkaisemisprosessia.

Tilastotiedoista viestitään myös muuten kuin tuoreimpien tietojen ilmestyessä. Tilastot pyritään tuomaan osaksi ajankohdaisia keskusteluja muun muassa sosiaalisen median kanavilla. Lisäksi tunnistetaan ennakkoon neljä ajankohtaista teemaa tai ilmiötä yhteiskunnassa, ja nostetaan niihin liittyviä tilastoja ja tietoja esiin yhteiskunnalliseen keskusteluun viestinnän keinoin vuoden 2022 aikana.

Tilastokeskuksen 12 eri ilmiöalueen asiantuntijaa osallistuvat aktiivisesti ilmiöihin liittyviin keskusteluihin sekä tuovat keskusteluihin niihin liittyviä tilastoja ja auttavat tilastojen käytössä ja tulkinassa. Viestintäympäristö ja käyttäjien tottumukset muuttuvat nopeasti, minkä vuoksi kokeillaan aktiivisesti uusia eri kohderyhmät tavoittavia viestintäkeinoja tilastotiedon käy-

tön edistämiseksi. Keväällä 2022 tuotetaan yhden kauden mittainen podcast-sarja ”Faktan vartija” sekä jatketaan syksyllä 2021 aloitettuja tuoreita tilastotietoja sisältäviä striimat-
tuja tilastolive-verkkolähetyksiä. Kokemusten kartuttua arvioidaan uusien keinojen vaikuttavuutta tilastoviestinnän tukena.

Edistetään tiedon hyödyntämistä yhteiskunnassa järjestämällä kaikille avoin Datamenestyjät-kilpailu, jossa osallistujia palkitaan laadukkaista Tilastokeskuksen avoimia tietoa-
aineistoja hyödyntävistä toteutuksista. Tilastojen lukutaitoa tuetaan järjestämällä opiskelijoille tilastojulistekilpailu ja tilasto-olympialaiset. Lisäksi tuodaan tilastot ja tilastotietoa entistä paremmin kaikkien käyttöön jatkamalla tilasto-oppaiden uudistamista. Tilasto-oppaiden sarjaa täydennetään vielä päivittämättömillä Tilastokoulun kurssisisällöillä sekä julkaisemalla täysin uusia aiheoppaita.

Tulevien vuosien kehittämisessä pyritään yhteiskunnallisia ilmiöitä kuvaavien sisältökokonaisuuksien koostamiseen uusille verkkosivuille sekä jatkamaan verkkopalvelumme kehittämistä osa-alueittain. Pyritään myös tukemaan tiedonkeruiden viestinnässä sekä etsimään käyttäjien tarpeisiin vastaavia datan visualisointiratkaisuja.

9 Tietoekosysteemi ja kumppanuudet

Tilastoja tuotetaan ja kehitetään kansainvälisessä ja kansallisessa yhteistyössä. Eri toimijoiden kanssa rakennetaan kestäväää ja ajassa kehittyvää tietoekosysteemiä. Tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa sekä uudenlaisia toimintatapoja. Hyvänä esimerkkinä tiiviissä kansainvälisessä yhteistyössä tehtävästä uudistuksesta on laajasti tilastotuotantoon vaikuttava toimialaluokituksen uudistus. Kotimaisessa yhteistyössä taas kehitetään julkishallinnon tietojen laadunhallintaa.

Tilastojen laadintamenetelmät ja niissä käytettävät käsitteet ja luokitukset perustuvat tilastoalan kansainvälisessä yhteistyössä laadittuihin standardeihin. Keskeiset foorumit näiden laadinnalle ovat YK:n, EU:n ja OECD:n tilastoinnista vastaavat toimielimet, joiden työssä Suomikin on tiiviisti mukana. Tärkein kumppani Suomelle on Euroopan tilastovirasto Eurostat. Usein tilastointia kehitetään ja uudistetaan EU-rahoituksella.

Euroopan unionissa tilastoinnin yhtenäistäminen ja muu sääntely tukeutuu EU-lainsäädäntöön. Suomen tilastoekosysteemi eli Tilastokeskus ja muut tilastotoimijat osallistuvat aktiivisesti EU:n tilastolainsäädännön valmisteluun. Viime vuosina EU:n tilastosäädöksiä on koottu suuremmiksi kokonaisuuksiksi eli niin sanotuiksi puiteasetuksiksi. Esimerkiksi yhteiskuntatilastointia säädellään IESS-asetuksella ja yritystilastoja EBS-asetuksella. Vuonna 2022 työn alla on maatalouden tuotantoa ja tuotantopanoksia kuvaava tilastokokonaisuus SAIO. Uusina lainsäädäntöhankkeina valmistelussa etenevät väestötilastot kokoava kehysasetus (ESOP²¹) sekä yrityspohjaisten työmarkkinatilastojen kehysasetus (LMB²²). Näiden asetusten

21 European Statistics on Population

22 Labour Market statistics on Businesses

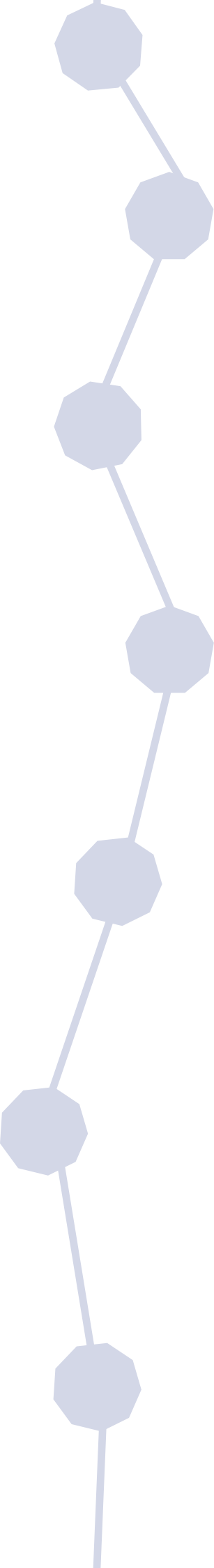
vaikutusten arviointi ja konsultoinnit ovat käynnissä ja tavoitteena on saada kehysasetukset voimaan vuonna 2023.

Tilastotuotannon laajasti käyttämää toimialaluokitusta uudistetaan parhaillaan kansainvälisessä yhteistyössä. YK:n ja Euroopan tavoitteena on saada uusi, tarkka ja politiikkarelevantti toimialaluokitus valmiiksi vuoden 2022 alussa. Luokituksen käytöstä määräävän EU-asetuksen valmistelu aloitetaan Euroopassa keväällä 2022. Suomi on aloittanut kansallisen TOL 2008²³-luokituksen päivittämisen Euroopan luokituksen mukaiseksi. Uudistamisen sisällöstä kuullaan parhaillaan toimialajärjestöjä ja muita sidosryhmiä. Uusi luokitus otetaan käyttöön tilastoissa näillä näkymin aikaisintaan vuonna 2025.

Tilastointiin liittyvien säädösten lisäksi EU:ssa valmistellaan useita tilastotuotantoon liittyviä säädöshankkeita kuten neuvostokäsittelyssä oleva esitys datahallintosäädökseksi ja komission valmistelussa oleva ehdotus datasäädökseksi. Datahallintosäädöksessä (Data Governance Act) ehdotetaan perustettavaksi uusia palveluita helpottamaan tietoaineistojen tutkimus- ja tuotekehityskäyttöä. Datasäädöksessä tullaan käsittelemään muun muassa julkishallinnon valtuuksia saada tietoa yksityisen sektorin organisaatioilta. Tilastokeskus ja tilastoekosysteemin muut toimijat osallistuvat asetusten kansalliseen valmisteluun.

Kansainvälisen tilastotoimen periaatteisiin kuuluu hyvien käytäntöjen ja osaamisen jakaminen tilastovirastojen kesken. Tilastokeskus on vetänyt vuodesta 2021 alkaen EU:n rahoittamana Azerbaidzanin yritystilastoinnin kehittämishanketta, joka päättyy vuonna 2022. Suomalaisia tilastoasiantuntijoita osallistuu myös muihin kehittyvien maiden tilastojärjestelmiä parantaviin konsultointihankkeisiin, kuten EU:n Pan African Statistics -projektiin (PAS). Konsultointia tehdään lisäksi mm. Bosnia-Hertsegovinassa, Venäjällä ja Kyproksen turkkilaisessa yhteisössä.

23 TOL 2008, Suomen Toimialaluokitus 2008 (Suomen TOL-luokitus on johdettu suoraan Euroopan NACE-luokituksesta, joka puolestaan on johdettu YK:n ISIC-luokituksesta)

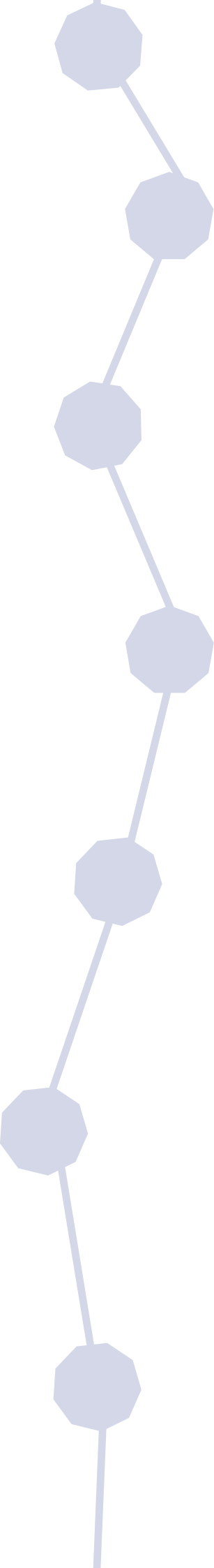
Tilastokeskus koordinoi Suomessa Euroopan tilasto-ohjelman tilastoja ja Suomen Virallisia tilastoja (SVT) tuottavien viranomaisten tilastotyötä sekä antaa tarvittaessa virallisia tilastoja koskevia ohjeita ja suosituksia. Tarkoituksena on, että tilastoinnissa noudatetaan alan kansainvälisiä standardeja ja menettelytapoja tilaston julkaisijatahosta riippumatta. Yhteistyötä tehdään SVT-neuvottelukunnassa, johon kuuluvat kaikki virallisten tilastojen tuottajat. Suomen tilastotoimen kehittämistavoitteet on kuvattu Tilastoekosysteemin kehittämislinjauksissa vuosille 2021–2023²⁴.

Tilastontuottajat sitoutuvat kehittämislinjauksien toteuttamiseen, ja Tilastokeskus seuraa linjausten toteutumista. Kehittämislinjauksien ohella Suomen tilastotoimea tullaan kehittämään vuonna 2021 tehdyn Euroopan tilastojärjestelmän vertaisarvioinnin suositusten perusteella. Suositukset valmistuvat vuoden 2021 loppuun mennessä.

Kotimaisessa tietoekosysteemyössä toimintaa merkittävimmin muuttava hanke on valtiovarainministeriön käynnistämä tilastoalaa koskeva lakiuudistustyö. Uudistuksen ensi vaiheessa on tarkoitus määrittää tutkimusaineistopalvelujen tarjoaminen nykyistä selkeämmin Tilastokeskuksen tehtäväksi. Tutkimusaineistojen kysyntä on kasvanut, ja korona-aika toi esiin tarpeen nopeasti tuotettavalle tutkimusdatalle. Uudet tarpeet edellyttävät Tilastokeskusta koskevan lainsäädännön uudistamista. Lisäksi tilastolakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että pääsy eräisiin uusiin hallinnollisiin aineistoihin kuten varhaiskasvatusta koskeviin tietoihin tulisi selkeämmin kirjataksi lainsäädäntöön.

Tilastolainsäädännön uudistamisen seuraavissa vaiheissa huomioidaan datahallintosäädöksen ja muun EU-lainsäädännön aiheuttamat muutokset tietoa tuottavien ja käyttävien viranomaisten tehtäviin ja rooleihin sekä arvioidaan Tilastokeskuksen, tilastoekosysteemin ja julkishallinnon tietoekosysteemin työnjakoja.

24 <https://www.stat.fi/org/tilastotoimi/tilastotoimenkehittaminen.html>

Tilastokeskus selvittää parhaillaan rahoitusta tutkijoille tarkoitettuun datahuonehankkeeseen, jonka ensimmäisessä vaiheessa perustetaan pilottidatahuone ja tarkennetaan palvelun sisältö, rajaukset ja ohjausmalli datahuoneen käyttäjien tarpeita kuunnellen. Ensimmäisen vaiheen tehtäviin kuuluu myös valmisaineistovalikoiman täydentäminen sekä palvelun edellyttämän teknisen infrastruktuurin kehittäminen.

Osana valtiovarainministeriön Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen -hanketta Tilastokeskus koordinoi Tiedon laatu -osahanketta, jossa kehitetään julkishallinnon rekisteri- ja muiden tietojen laadunhallintaa yhdessä muiden viranomaisten kanssa. Tavoitteena on edistää ymmärrystä tiedon laadusta, laatia julkisen sektorin tiedoille laatukriteerit ja mittarit sekä hallintamalli. Näiden avulla tuetaan tiedon avaamista, yhteentoimivuutta ja hyödyntämistä. Ymmärtämällä ja tuomalla näkyväksi tiedon laatu mahdollisesta julkisen sektorin tietojen jatkokäyttö yhteiskunnan ja yritysten päätöksenteossa.

10 Liitteet

Liite 1

[Tilastokeskuksen tilastot ja muiden tilastontuottajien Euroopan tilasto-ohjelmaan kuuluvat tilastot 2022](#)

Liite 2

[Tilastokeskuksen tietotuotteet- ja palvelut 2022](#)

Liite 3

[Tilastokeskuksen tiedonkeruut 2022](#)

